

Familiens hus

Rammeområdet består av enhetsleder, barnevernstjeneste, helsestasjon, tiltak for funksjonshemmede og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).

Barnevernstjenesten:

Tjenesten består av 12 fagstillinger, 1 merkantil fordelt på 15 ansatte. Over 200 oppdragstakere som besøkshjem, fosterforeldre, 2 base-system, støttekontakter, fritidskontakter og tilsynsførere.

Barnevernstjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår. Egen vedtaksmyndighet og akuttberedskap.

Helsestasjon (inkludert skolehelsetjeneste, jordmortjeneste og helsestasjon for ungdom):

Tjenesten består av 8,4 faste stillinger som helsesykepleiere, 1,7 stilling som jordmor, merkantil 1,6 fordelt på i alt 15 ansatte. I tillegg har vi 3,8 stilling fordelte på 5 ansatte som blir finansiert gjennom tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet (søkes på årlig).

Alle barn 0-5 år får tilbud om et standardisert program med 14 konsultasjoner, inkludert et hjemmebesøk til nyfødte (helsestasjonsprogrammet). Barnevaksinasjonsprogrammet er en del av dette.

Målet med helsestasjonsprogrammet er:

- at foreldre opplever mestring i foreldrerollen
- å bidra til godt samspill mellom foreldre og barn
- å fremme fysisk, psykisk og sosial utvikling hos sped- og småbarn
- å forebygge, avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt
- å avdekke fysiske og psykiske utviklingsavvik tidlig
- å bidra til at barn får oppfølging og henvises videre ved behov

Alle skoler har en skolehelsetjeneste som har tilbud om drop-inn samtaler, skolestartundersøkelse, vaksineringsveiling og måling i 3. og 8. klasse, gruppetilbud, individuelle samtaler og undervisning. Formålet er å fremme fysisk, psykisk og sosial utvikling, forebygge, avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt samt gi nødvendig oppfølging og henvises videre ved behov.

Jordmortilbud med svangerskapskonsultasjoner og hjemmebesøk etter fødsel.

Tiltak for funksjonshemmede:

Tjenesten består av 50 ansatte i turnus, 16 avlastere og 78 støttekontakter.

Arbeidsoppgaver:

- Gi koordinert hjelp til barn, unge og deres familier. Det er et mål at barn unge og deres familier opplever tjenestetilbudet som helhetlig og sammenhengende. For å få til dette må det samarbeides tverrfaglig om tjenester, på tvers av profesjoner og forvaltningsnivå, både på individ- og tjenestenivå.
- Sikre at hjelpen som gis er helhetlig, koordinert og faglig forsvarlig.
- Råd og veiledning til innbyggere i samarbeid med andre kommunale tjenester

- Tverrfaglig samarbeid på tvers av faggrenser for å nå felles mål
- Rekruttere/ personalansvar
- Gi råd og veiledning til ansatte/ intern kompetanseheving
- Gi avlastningstilbud til familier med svært tyngende omsorgsoppgaver
- Gi heldøgns omsorgstilbud til barn som har omfattende omsorgs- eller oppfølgingsbehov (barnebolig)
- Være oppdatert på fagfeltet og sørge for at det jobbes i tråd med forskningsbasert kunnskap

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT):

PPT Hustadvika har 7 fagstillinger og 0,5 merkantil stilling. PPT Hustadvika leverer PP-tjenester til Gjemnes kommune.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) er en viktig del av laget rundt barna og elevene og skal bidra til at de får den hjelpen de trenger, når de trenger den. PP-tjenesten har to hovedoppgaver som er hjemlet i Barnehageloven og Opplæringsloven. De skal bistå barnehager og skoler i arbeidet med å tilrettelegge det pedagogiske tilbudet til barn, elever og voksne med særlig behov og utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det. Hensikten er at barn, elever og voksne får et inkluderende, likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud.

Viktige utviklingstrekk og utfordringer fremover:

Helsestasjon:

Utfordringer:

- De siste årene har det vært en økende andel av barn og unge som tar kontakt med skolehelsetjenesten ifht psykisk helse enten som dropp-inn eller at de har en eller flere oppfølgende samtaler over tid.
- Spesialisthelsetjenesten, BUP, har større forventninger og krav til hva som løses i kommunen og hva som skal henvises til BUP, samt hva som gjøres samtidig i kommunen og i påvente av oppstart hos BUP.
- Mange familier med sammensatte behov og utfordringer. Det er flere familier med større sårbarhet, risikofaktorer eller andre utfordringer som feks at mor eller far er deprimerte, har andre psykiske vansker, dårlig økonomi, er selv barnevernsbarn, rus med mer.
- Konflikter etter samlivsbrudd/skilsmisser og barnas lojalitetskonflikter overfor foreldrene er vanlig kontaktgrunn i skolehelsetjenesten
- Overvekt og fedme blant barn og unge. Sammenlignet med landsbasis (Barnevekststudien 2015) lå andel 3. klassinger i Fræna med overvekt og fedme 4% og 9% over landssnittet for henholdsvis gutter og jenter skoleåret 19/20. Folkehelseprofilen viser at vi ligger på rødt nivå blant 17 åringene som møter til sesjon. WHO sier at barnefedme er den største helsetrusselen verden står overfor.
- Mange barn i Hustadvika er ikke fysisk aktive i 60 min hver dag (Helsedirektoratets anbefalinger).

Å ikke lære seg grunnleggende motoriske ferdigheter, føle mestring ved fysisk aktivitet kan tidlig utvikle seg til at barn velger bort fysisk aktiv lek/krevende motorisk lek/aktivitet i skolegården og fritiden. Noe som igjen kan påvirke barnets både psykiske helse, fysiske helse (overvekt og andre livsstilsykdommer relatert til inaktivitet) samt sosiale ulikheter. Her er det mange tiltak både i kommunal regi (kulturskolen, barnehage og skole) og i fritiden som organiserte tilbud og uorganisert lek med venner. Utfordringen er likevel å få alle med og beholde de/etablere gode vaner.

Barnehagen og skolen er viktige arenaer her og HOPP er med på å systematisk arbeide for at alle barn får 60 min med fysisk aktivitet hver dag (på hverdager). Barna skal kunne delta på sine premisser og oppleve mestring.

- Flere barn de siste årene med alvorlige/sjeldne diagnoser som krever mye ressurser/tjenester i primærhelsetjenesten og tett samarbeid med 2. linjetjenesten og for eksempel Frambu (senter for sjeldne

diagnoser)

- Lovpålagt dekningsgrad av helsesykepleiere i skolehelsetjenesten innfris kun pga prosjektmidler som det søkes på årlig
- Styrkingen i helsestasjon- og skolehelsetjenesten har ført til et økt antall barnevernsmeldinger * Det har blitt sendt 15 bekymringsmeldinger til barneverntjenesten i 2019. (7 stk i 2018 og 4 i 2017) Dette ses i sammenheng med økt tilstedeværelse i skolehelsetjenesten fra høsten 2018. (*viser kun antall meldinger fra tjenesten og ikke hvor mange som gikk videre til undersøkelse i barnevernstjenesten eller ble henlagt)

Positivt:

- Familiestøttende helsestasjon er etablert. Et tilbud som skal gis til familier med større sårbarhet og risikofaktorer som f.eks at mor eller far er deprimerte, har andre psykiske vansker, dårlig økonomi, er selv barnevernsbarn, rus med mer. Tilbudet skal kunne gi familien mulighet til flere kontaktpunkt og for eksempel flere hjemmebesøk av helsesykepleier som også lett kan trekke inn andre faggrupper ved behov som fysioterapeut, lege, PPT, familieterapeut og barneverntjenesten for å hjelpe familien på et tidligst mulig tidspunkt. Helsesykepleier skal være som en "los" rundt barnet i småbarnsalderen
- HOPP: Tilbudet er i hovedsak primærforebyggende og gjelder alle gravide, barn ved helsestasjonen, de kommunale barnehager, enkelte private barnehager, SFO og skoler. HOPP står for Helsefremmende Oppvekst og er en stor tverrsektoriell satsning som skal legge til rette for sunn livsstil, gi bedre læringsforhold, øke trivsel og forebygge livsstilssykdommer og inaktivitet hos alle barn og unge i kommunen. Gjennom et tverrfaglig samarbeid mellom barnehage, skole med SFO og helsetjenestene ønsker kommunen å legge til rette for mer fysisk aktivitet og et sunnere kosthold for barn og unge. Alle tiltak bygger på Helsedirektoratets anbefalinger.

HOPP har til formål å sikre:

- At helsedirektoratets anbefalinger for kosthold og fysisk aktivitet blir fulgt.
- At arbeidet med kropp, bevegelse, mat og helse blir ivaretatt jfr retningslinjer.
- Fokus på utjevning av sosiale ulikheter
- HOPP vektlegger tverrfaglig kompetanseheving blant ansatte i Hustadvika, og at HOPP samlet sett vil gi en forbedret praksis i arbeidet med barn og unge, basert på kunnskap, erfaringer og forskning.

For å lykkes er man avhengige av et godt tverrfaglig samarbeid og et stort engasjement blant alle ansatte som arbeider med barn og unge:

- Ved helsestasjon- og skolehelsetjenesten tilbyr klinisk ernæringsfysiolog oppfølging ved undervekt, overvekt og fedme. Oppfølgingen gis ut fra et familieperspektiv.
- Familieterapeut er et tilbud de har hatt i Eide, men som nå vil være et tilbud for alle familier i Hustadvika. Ressursen er 30 % og dekkes via tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet.
- Muligheter for bedre tverrfaglig samarbeid rundt barn og deres familier nå som vi skal etableres i Familiens Hus

Tiltak for funksjonshemmede:

Utfordringer:

- Vi er sårbare når det gjelder kompetanse og stabilitet i tjenestene
- Sammensatte behov i mange familier, store og komplekse saker
- Organisatoriske utfordringer
- Rekruttering er utfordrende på enkelte kompetanseområder

- Mangler kapasitet til «konsulent»-delen i avdelinga
- Stort fagområde og mange ansatte i deltidsstillinger

Positivt:

- Tverrsektorielt og tverrprofesjonelt samarbeid med enheter under andre rammeområder
- Gode rutiner på samarbeid rundt prosedyrer og rutiner med Forvaltningskontoret er under utarbeidelse
- Nærheten vi som er relativt liten kommune har til innbyggerne gir god oversikt over ressurser i lokalsamfunnet
- Spennende å få være med på å utvikle en ny enhet som Familiens hus, der en kan se på muligheter for bedre ressursutnyttelse og tjenesteutvikling som innbyggerne opplever som nyttige.
-

PPT:

Utfordringer:

- Stort etterslep på saker pga tidligere vakanser, men vi er på rett vei
- Overholde tidsfrister ift saksbehandlingsregler
- Etablere felles rutiner for et tett og nært samarbeid med barnehager, skoler og de nærliggende tjenester.
- En stor utfordring er antall henviste saker. Antall barn og unge som strever med sammensatt problematikk er økende og det er krevende for PPT å ha tid nok til å bistå skolene så mye som ønskelig.
- Forventningene blir stadig større til PPT pga at oppgaver overføres fra spesialisthelsetjenesten og statlige organ og til kommunen. Dette er en generell utfordring for Familiens Hus
- Balanse mellom sakkyndighetsarbeid og forebyggende arbeid
- Rekruttere og beholde rett kompetanse

Positivt:

- Tjenesten har rekruttert godt kvalifiserte rådgivere under den siste tids ansettelsesprosesser.
- Tatt i bruk helelektroniske løsninger i journalsystemet.
- Høy kompetanse, stort engasjement og godt samarbeidsklima i tjenesten.
- Spennende å få være med på å utvikle en ny enhet som Familiens hus, der en kan se på muligheter for bedre ressursutnyttelse og tjenesteutvikling som innbyggerne opplever som nyttige.
- Nettsiden er oppdatert med informasjon og skjema
- Det jobbes med å etablere ressursteam på alle skoler

Barnevernstjenesten:

Utfordringer:

- Barnevernsreformen som er under oppstart, blir krevende i forhold til økonomi og andre pålagte oppgaver.
- Psykisk helse – større utfordringer blant barn og unge, økende
- Rusproblematikk i stadig lavere alder. Her ser vi en voldsom oppblomstring den siste tida
- Institusjonsplasseringer som følge av blant annet rusproblematikk. Dette er særlig kostnadsdrivende tiltak
- Å skape rom for kompetanseheving i tråd med vedtatte føringer fra regjeringen, opp imot tid til å bruke den kompetansen tjenesten allerede besitter
- Å overholde tidsfrister samtidig som det skal sikres gode og riktige tiltak
- Forventninger fra andre instanser til hva barnevernet skal utføre

Positivt:

- Akuttberedskapen fungerer godt, vurdert etter tilbakemeldinger fra familier og ansatte
- Gode tilbakemeldinger fra samarbeidspartnere og familier
- Har klart å snu saker fra omsorgsovertakelser til frivillige tiltak
- Tatt i bruk helelektroniske løsninger i fagsystemet
- Kjærlighetsbegrepet har kommet inn i lowerket som tjenesten opererer etter

Oppfølging av bærekraftsmålene

Mål 3 God helse

Alle tjenesteområder jobber delvis forebyggende og er til en viss grad lavterskeltjenester. Intensjonen med Familiens Hus er at barn, unge og familier skal møte en familiestøttende tjeneste som har brukeren i sentrum. Likeverd og utjevning av sosiale forskjeller er mål som Familiens Hus må strekke seg etter.

Familiens Hus skal jobbe både med fysisk og psykisk helse. For å lykkes med dette må man jobbe på tvers av sektorer både internt i kommunen og med andre instanser i det statlige hjelpeapparatet. Det er en balansegang mellom forebyggende tiltak og behandling, og dette er viktig å være oppmerksom på som kontinuerlig må vurderes for å kunne gi det mest riktige tilbudet.

Oversikten over helsetilstanden i Hustadvika kommune blir viktig for utformingen av tjenesten i Familiens Hus. Ved å ta fatt i funnene i rapporten kan man bruke kunnskapsgrunnlaget til å bestemme seg for hvilke innsatsfaktorer man skal prioritere for å sikre god helse blant innbyggerne våre. For å jobbe mot at innbyggerne våre skal ha god helse, må det være en rød tråd i alt arbeidet som gjøres i Familiens Hus, men det må også i aller høyeste grad henge sammen med arbeidet som gjøres ute i barnehager, skoler, fysioterapitjenester, voksenopplæring osv.

Mål 4 God utdanning

Likeverdig opplæring og utvikling – et fokusområde. Utarbeide og etablere felles rutiner og retningslinjer. Bidra inn i Hustadvikastandarden som skal definere kvalitetsnivået i skoler og barnehager. Organisasjon og kompetanseutvikling i enheter – samarbeid mellom PPT – helsestasjon – spesialpedagoger og skoleledere.

Mål 12 Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige.

Bidra til at alle barn og unge får ut sitt potensiale og kan bidra i samfunnet. Tilpasset og likeverdig opplæring - slik at flest mulig vil kunne gjennomføre videregående opplæring. Sette fokus på innholdet i livet til innbyggerne som bor i kommunen. Oppfølging av personer som trenger hjelp og støtte i livene sine.

Mål 13 Stoppe klimaendringene

Vi går i større grad over til elbiler i tjenesten. Gjennomfører flere møter på Teams. Hel-elektroniske løsninger som gjør at bruken av papir går ned. Legge til rette for sortering av avfall. Større bruk av sosiale medier kontra opptrykte brosjyrer og annen informasjon.

Kommunens gjennomgående perspektiv og oppfølging av mål

Det er seks gjennomgående perspektiv: *folkehelse, klima og miljø, areal, likeverd, innovasjon og beredskap*. Dette er temaer som går på tvers av de enkelte tjeneste- og utviklingsområdene, og er sentrale for kommunens utvikling. Familiens hus prioriterer følgende nå:

Folkehelse:

- Samkjøre tjenestene i Familiens Hus ved å bli kjent med hverandres områder og oppgaver. Forventningsavklaring og gjennomføring av kompetansekartlegging i enheten. Vurdere hvordan vi kan nyttiggjøre oss kompetansen på tvers av avdelingene og basert på problemstillingene.
- Skape en delingskultur ift ressurser og kompetanse innad i enheten
- Vurdere henvisningsrutiner innad i Familiens Hus
- Etablere rutiner for samarbeid internt i Familiens Hus
- Formalisere samarbeidet med folkehelsekoordinator for å bidra til å samkjøre strategier og planarbeid
- Jobbe med å få oversikt over ulike typer forebyggende arbeid som skjer i ulike instanser i kommunen, og sørge for at vi bruker innsatsen på mest mulig effektiv måte. Dermed blir aktiv samhandling og dialog på tvers av sektorer og på ulike nivå viktig
- Alle barn 0–5 år får tilbud om et standardisert program med 14 konsultasjoner, inkludert et hjemmebesøk til nyfødte (helsestasjonsprogrammet).

Målet med helsestasjonsprogrammet er:

- at foreldre opplever mestring i foreldrerollen
- å bidra til godt samspill mellom foreldre og barn
- å fremme fysisk, psykisk og sosial utvikling hos sped- og småbarn
- å forebygge, avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt
- å avdekke fysiske og psykiske utviklingsavvik tidlig
- å bidra til at barn får oppfølging og henvises videre ved behov
- Opprette Tverrfaglig råd samt være en aktiv deltagende part i lokale ressursteam i barnehager og skoler
- Jobbe aktivt og videreutvikle HOPP for å forebygge overvekt og andre livsstilsykdommer, men også stigmatisering, mobbing, hindre frafall fra organiserte aktiviteter og sørge for at «frileken» i større grad blir organisert for å sikre at voksne sørger for at barn ikke velges bort. I tillegg fokuserer HOPP på sunt og riktig ernæringsmessig kosthold i barnehager og skoler.
- Være deltakere i arbeidet med Oppvekstplana
- Delta i allerede etablerte nettverk og andre grupper og nettverk som blir etablert fremover.
- Faste samarbeidsmøter med NAV og Forvaltningskontoret
- Etablere et samarbeid med Mestringsenheten for å avklare hva vi kan samarbeide om og hvordan vi skal møte felles utfordringer ift psykisk helse hos barn og unge
- MOT: fortsette dette arbeidet, men samtidig balansere dette opp mot lovpålagte oppgaver for helsesykepleiere som er MOT-coacher
- Kjør for livet: fortsette dette tiltaket
- Tiltaksperson i barnevernet, ICDP og COS-P, tidlig inn med veiledning i et forebyggende perspektiv fortsetter

Likeverdsperspektivet:

Familiens Hus yter tjenester til blant annet noen av de mest sårbare gruppene i samfunnet vårt. Det er ulike årsaker til at innbyggerne våre har behov for oss, og problemstillingene rundt barna eller familien er ofte komplekse og rommer mange følelser, bekymringer og begrensninger. Alle ansatte i Familiens Hus har et særskilt ansvar for å sørge for at innbyggerne blir møtt på en profesjonell måte. Det vil blant annet si at de skal bli møtt med respekt, forståelse og anerkjennelse. Ansatte i Familiens Hus skal være hjelperne, laget rundt barnet / familien som skal gi tjenester som innbyggerne har rett på og behov for.

Dette krever kompetente ansatte i alle ledd, og en stadig bevisstgjøring og refleksjon rundt vår praksis. Familiens Hus skal oppleves som «en dør inn» der innbyggeren blir veiledet til de riktige fagpersonene på bakgrunn av problemstilling og behov, og ansatte må utøve sitt arbeid med særskilt aktsomhet og med tanke for den belastningen det kan oppleves å skulle orientere seg i det kommunale hjelpeapparatet. I tråd med denne

tankegangen må vi utforme tjenester som er i stand til å møte de til enhver tid aktuelle utfordringene. Vi må se til at systemene våre ikke oppleves som rigide og tungvinte, og slik sikre utbytte, verdighet og resultat.

I prosesser som gjelder utvikling, endring og økonomi, må Familiens Hus sørge for å utvise en faglig integritet som ivaretar våre brukeres behov for tjenester som kan bidra til likeverdige liv ut fra sine forutsetninger, ønsker og behov.

Alle våre bygninger og fasiliteter må ha universell utforming.

Arbeidet med kommunens mål, delmål og strategier:

I tråd med kommunal planstrategien skal det utarbeides en rekke planer for Hustadvika kommune for perioden 2020 – 2024, der plan for oppvekst er en av de som skal prioriteres i 2021.

Formålet med plan for oppvekst er å sikre trygge og gode oppvekst- og levekår for barn og unge. Den skal beskrive helhetlige og samordnede strategier og tiltak som fremmer dette. Barn og unge skal oppleve kvalitet i et likeverdig barnehage-, skole-, helse-, omsorgs- og kulturtilbud.

Planene skal gi føringer for kommunens arbeid på helse og oppvekstområdene i årene framover, og vil dermed være en naturlig del av det øvrige planverket i kommunen. Det er også viktig å få synliggjort FNs bærekraftsmål i planarbeidene.

En god oppvekst er ikke bare viktig her og nå, den varer i generasjoner. Vi ønsker at Hustadvika kommune skal være en god bo- og oppvekstkommune. Barn og unge skal tas på alvor og trives i Hustadvika, og få lyst å bli i kommunen eller komme tilbake etter endt utdanning. For å få til dette trenger vi både gode universelle oppvekstmiljøer som inkluderer alle barn og unge, og tidlig innsats for de som trenger ekstra hjelp og støtte. Kommunen kan trenge en oppvekstplan som et verktøy for en langsiktig og helhetlig planlegging, koordinering og samhandling i tjenestetilbudet til barn og unge.

Planen skal utformes som temaplan med tiltak og ta utgangspunkt i førende strategier i kommuneplanens samfunnsdel. Familien hus skal være endel av arbeidsgruppen som jobber med denne planen.

Oppfølging av kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel for Hustadvika ble vedtatt av kommunestyret den 17. september 2020. Den skal følges opp i budsjett- og økonomiplanen som handlingsdelen til kommuneplanen.

Hovedfokus for rammeområdet i kommende økonomiplanperiode:

DELMÅL – SLIK VIL VI HA DET	SLIK GJØR VI DET
Hustadvika kommune preges av folkehelsearbeid i alle enheter	Satsing på forebyggende arbeid og tidlig innsats i alle aldersgrupper og legge til rette for en helsefremmende oppvekst
Hustadvika kommune styrker innbyggernes mestring i alle livsfaser	Ta i bruk hverdagsmestring som tankesett i tjenestene, enhetene og befolkningen ellers

Hustadvika kommune legger til rette for idrett og fysisk aktivitet for alle	Innsats for å aktivisere mennesker i alle aldre og med ulike forutsetninger og ivareta barn, unge og mennesker med nedsatt funksjonsevne
I Hustadvika kommune opplever barn og unge trygghet, mestring, utvikling og læring	Bidra til at barn og unge medvirker i beslutninger som gjelder dem selv, og tidlig tverrfaglig innsats overfor barn, unge og familier med behov
Arbeidet med barn og unge i Hustadvika kommune bidrar til utjevning av sosiale helseforskjeller, redusere konsekvenser av økonomiske forskjeller og stabile boforhold blant barnefamilier	Familiens hus bidrar med tverrfaglig samarbeid i kommunen, og søker å finne avlastningstilbud til familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver